Poznań, dnia 29 kwietnia 1938 r.

POZNAŃSKI DZIENNIK WOJEWÓDZKI

Nr 19

413

ROZPORZĄDZENIE WOJEWODY POZNAŃSKIEGO

z dnia 12 kwietnia 1938 r.

o ochronie dróg i ruchu publicznym na obszarze Województwa Poznańskiego.

Na zasadzie art. 108 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 80 z 1936 r., poz. 555), art. 5 i art. 15 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 656), §§ 3, 33 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 czerwca 1924 r. regulującego używanie i ochronę dróg (Dz. U. R. P. Nr 61, poz. 611) oraz § 69 rozporządzenia Ministrów Komunikacji, Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych z dnia 27 października 1937 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 616), zarządzam, co następuje:

Przepisy ogólne.

§ 1.

Na obszarze Województwa Poznańskiego, niezależnie od przepisów, regulujących ochronę dróg i porządek ruchu drogowego, zawartych:

a) w ustawie z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 656) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 151);

b) w rozporządzeniu Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 czerwca 1924 r. regulującym używanie i ochronę dróg (Dz. U. R. P. Nr 61, poz. 611);

c) w rozporządzeniu Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 maja 1930 r. o wymijaniu i wyprzedzaniu na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 373);

d) w rozporządzeniu Ministra Komunikacji i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 lipca 1937 r. o ruchu rowerów na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 458);

e) w rozporządzeniu Ministrów: Komunikacji, Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych z dnia 27 października 1937 r. wydanym w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 616)

obowiązują przepisy niniejszego rozporządzenia.

§ 2.

(1) W rozporządzeniu niniejszym przez wyrażenie „droga" należy rozumieć drogę każdej kategorii, o ile nie jest wyszczególniona kategoria drogi.

(2) Przez wyrażenie „ulica" należy rozumieć wszelkiego rodzaju drogę w obrębie miejsc zabudowanych, ulice, uliczki, place, promenady, przejścia, mosty, ścieżki; o ile dostępne są do ruchu publicznego.

(3) Przez wyrażenie „pojazd", o ile nie jest wyszczególniony rodzaj, należy rozumieć pojazdy mechaniczne i konne (przeznaczone do użytku publicznego i prywatnego), rowery oraz wózki ręcznie ciągnione z wyłączeniem wózków dziecięcych i wózków dla chorych.

(4) Przez wyrażenie „miasta wydzielone", należy rozumieć miasta, które na podstawie przepisów § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1932 r. w sprawie powiatów miejskich (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 408) tworzą odrębne powiaty miejskie dla celów administracji państwowej.

Część I.

OCHRONA DRÓG I PORZĄDEK NA DROGACH.

Ochrona dróg i przynależności drogowych.

§ 3.

(1) Zabrania się niszczyć i uszkadzać drogi publiczne oraz wszelkie przynależności i urządzenia dróg i ulic, a więc mosty, słupki ochronne, drogowskazy, tablice ostrzegawcze i informacyjne, drzewa przydrożne, żywopłoty, ogrodzenia, burty, rowy, pasy za rowami, nasypy, budynki, ścieżki w parkach i alejach, zapory, bruki, ścieki, studnie, latarnie, wodomierze, bariery, słupy do ogłoszeń, ogłoszenia, reklamy, pomniki, posągi itp.

(2) Zabrania się uszkadzać, niszczyć, przewracać lub czynić mniej widocznymi kamienie, pale, tablice, jako też jakiekolwiek inne znaki służące do oznaczenia lub odgraniczenia dróg, albo do oznaczenia wysokości stanu wody (wodowskazy).

§ 4.

Zabronione jest:

a) jakiekolwiek uszkadzanie rowów, skarp (stoków), nasypów i wykopów, pasów przydrożnych i przejeżdżanie przez nie;
b) przepędzanie przez rowy, skarpy (stoki) wykopów i nasypów oraz pasy przydrożne zwierząt, ptactwa domowego oraz paszenie go na tychże;
c) przekopywanie, zasypywanie lub zaorywanie dróg, rowów, kanałów i przepustów drogowych.

§ 5.

Osobom nieuprawnionym zabronione jest korzystanie z trawy rosnącej na poboczach drogi, w rowach, na skarpach rowów, wykopów i nasypów oraz na pasach przydrożnych.

§ 6.

Przy drogach i ulicach, w ogrodach, plantacjach publicznych, placach, promenadach itp. zabronione jest:

a) przechodzenie przez ogrodzenia, siadanie i chodzenie po nich;
b) uszkadzanie drzew, krzewów, koszów, słupków przy drzewach alejowych itp. urządzeń dla roślin;
c) chodzenie po trawnikach, kwietnikach, klombach, grządkach itp.;
e) strząsanie drzew, wspinanie się na drzewa, rzucanie na drzewa kamieniami, kijami i innymi przedmiotami;
f) wytaczanie soków z brzóz i drzew iglastych;
g) wygrabianie opadłych liści przez osoby niepowołane;
h) uszkadzanie, zanieczyszczanie i przenoszenie w inne miejsca ławek ustawionych dla użytku publicznego.

Ochrona nawierzchni drogowych.

§ 7.

Przedmioty, niszczące nawierzchnię drogi, winny być wiezione na kołach lub saniach, a nigdy ciągnione bezpośrednio po nawierzchni drogi. Na saniach można przewozić wszelkie przedmioty tylko po śniegu.

§ 8.

(1) Szerokość obręczy kół pojazdów jeżdżących po drogach bitych winna być taka, aby ciśnienie kół nie przekraczało 100 kg na centymetr bieżący szerokości obręczy.

(2) Szerokość żelaznych obręczy kół pojazdów konnych, jeżdżących po drogach bitych i służących do zarobkowych przewozów ciężarów lub osób, winna co najmniej wynosić:

a) 10 cm, u wozów przy zaprzęgu w cztery lub więcej koni;
b) 8 cm, u wozów przy zaprzęgu w dwa lub trzy konie.

§ 9.

(1) Powierzchnia żelaznych obręczy kół, stykająca się z jezdnią, winna być zupełnie gładka. Wyjątki dopuszczalne są tylko dla maszyn rolniczych, jednakże koła takich maszyn nie powinny posiadać nierówności, niszczących nawierzchnie drogi.

(2) Na drogach o nowoczesnej nawierzchni zabroniony jest ruch pojazdów nie zaopatrzonych w gładką powierzchnię żelaznych obręczy kół, stykających się z jezdnią, nawet w tych wypadkach, kiedy pojazd czy maszyna jest przeznaczona dla celów rolniczych.

§ 10.

Do hamowania wozów zabronione jest używanie łańcuchów, haków lub innych przyrządów, które by niszczyły drogę. Wyjątkowo urządzenia takie mogą być używane podczas gołoledzi.

§ 11.

Niedozwolone jest rozpalanie ognisk na drogach, poboczach lub pasach przydrożnych.

§ 12.

(1) Przy i na mostach drewnianych lub o konstrukcji mieszanej żelazno-drewnianej — zabronione jest:

a) zakładanie ogniska w odległości mniejszej niż 150 m;

b) palenie tytoniu na takich mostach;
c) przejeżdżanie po nich z ogniem lub niezamkniętym paleniskiem maszyn.

(2) Przepis ustępu ostatniego odnosi się również do mostów z drewnianymi podkładami.

(3) Pod wszelkimi mostami zabronione jest:
a) rozniecanie ognia;
b) zakładanie popasów;
c) urządzanie noclegów.

§ 13.

(1) Wszelkie roboty ziemne na drogach, ulicach, lub chodnikach mogą być prowadzone tylko na podstawie specjalnego zezwolenia właściwego wydziału powiatowego. W miastach wydzielonych zezwoleń udziela starostwo grodzkie w porozumieniu z zarządem miejskim.

(2) Roboty, o których mowa w ustępie poprzednim, muszą być prowadzone przy ścisłym przestrzeganiu warunków udzielonych zezwoleń.

§ 14.

(1) Zajęcie ulicy w celach budowlanych lub podobnych czynności może nastąpić na podstawie zezwolenia wydziału powiatowego. W miastach wydzielonych zezwolenia udziela starostwo grodzkie po porozumieniu się z zarządem miejskim.

(2) Ulica lub część ulicy zajętej dla czynności, o których mowa w ustępie poprzednim, powinna być należycie ogrodzona i zaopatrzona w znaki ostrzegawcze, a podczas mgły i zmroku oraz w nocy oznaczona światłem. Miejsca rozkopane winny być ze wszystkich stron otoczone barierami i oświetlone.

§ 15.

(1) Ulica czasowo zamknięta dla ruchu publicznego z powodu przeprowadzonych na niej robót lub z innego powodu powinna być oznaczona znakiem ostrzegawczym w następujący sposób:

na słupie wysokości 2,50 m powinna znajdować się tablica żółta z napisem czarnym celem zwracania uwagi przejezdnych i pouczenia ich o zamknięciu drogi i drodze objazdowej. Nad tablicą winna znajdować się tarcza czerwona o średnicy 30 cm. Tak samo winny być oznaczone wszystkie skrzyżowania ulic z ulicą zamkniętą dla ruchu.

(2) Zamknięcie ulicy dla ruchu, o którym mowa w ustępie poprzednim, zarządza wydział powiatowy, a w miastach wydzielonych starostwo grodzkie na wniosek zarządu miejskiego. Treść zarządzenia o zamknięciu ruchu kołowego należy podać do wiadomości w prasie miejscowej, o ile taka prasa w danej miejscowości istnieje.

§ 16.

(1) Na gotowanie smoły, asfaltu, gaszenie wapna itp. na drodze publicznej i ulicach należy uzyskać zezwolenie wydziału powiatowego. W miastach wydzielonych zezwoleń udziela starostwo grodzkie w porozumieniu z zarządem miejskim.

(2) Kotły używane do gotowania smoły muszą posiadać szczelnie zamykającą się żelazną pokrywę. Podczas gotowania należy mieć w pobliżu przygotowany piasek, którego ilość winna odpowiadać wielkości kotła.

Do palenia nie wolno używać paliwa wydzielającego dym w nadmiernej ilości.

§ 17.

Wykonywanie wszelkich robót na drogach i ulicach, jak: rąbanie drewna opałowego, przygotowywanie budulca, kucie koni itp. jest zabronione.

Zanieczyszczanie dróg i ulic.

§ 18.

(1) Niedozwolone jest zanieczyszczanie dróg i ulic (§ 1) przez wyrzucanie lub rozsypywanie: ziemi, błota, nawozu, śmieci, zielska, wiórów, papierów, ogryzków owoców, wylewanie nieczystości, sprowadzanie odpływów z urządzeń gospodarskich lub fabrycznych.

(2) Rozrzucanie wszelkich przedmiotów i materiałów, mogących kaleczyć nogi ludzi i zwierząt lub rwać obręcze gumowe pojazdów, jak: gruz, gwoździe, drut, ułamki metali, szkła itp. jest zabronione.

(3) Urządzanie w polu poza osiedlem śmietników i zbiorników (kopców) mierzwy w odległości mniejszej niż 30 m od dróg publicznych jest zabronione.

(4) W wyjątkowych koniecznych wypadkach na odstępstwa od przepisu ust. 3 zezwala wydział powiatowy, a w miastach wydzielonych — starostwa grodzkie.

(5) W wypadku, gdy przy ładowaniu towaru lub materiałów, wywożeniu nawozu, śmieci, zwózce produktów rolnych jak siano, słoma itp., lub z jakiekolwiek powodu nastąpi zanieczyszczenie drogi publicznej lub ulicy, zanieczyszczający jest zobowiązany niezwłocznie oczyścić drogę lub ulicę na własny koszt.

(6) Odpowiedzialnymi za wykonanie przepisu ust. 5 są przewożący ładunek i właściciel ładunku solidarnie. Jeżeli przewożącego lub właściciela ładunku nie można odnaleźć i natychmiast przymusić do spełnienia obowiązku przewidzianego ust. 5 niniejszego paragrafu, obowiązek natychmiastowego oczyszczenia spada na tego, kto jest zobowiązany do regularnego oczyszczenia ulicy lub drogi.

§ 19.

(1) Zabronione jest bez zezwolenia składanie na drogach i ulicach wszelkiego rodzaju materiałów, narzędzi, towarów itp.

(2) Zezwolenie, o którym mowa w ustępie poprzednim, wydaje wydział powiatowy. Na obszarze miast wydzielonych zezwolenie wydaje starostwo grodzkie w porozumieniu ze zarządem miejskim.

(3) Przepis ust. 1 nie dotyczy chwilowego, koniecznego złożenia przedmiotów przy naładowywaniu, zładowywaniu lub przeładowywaniu z tym, że chwilowe złożenie przedmiotów na drodze nie może jednak tamować ruchu pieszego i kołowego oraz zanieczyszczać drogi.

§ 20.

Robotnicy, zatrudnieni na drogach publicznych przy tłuczeniu kamienia na tłuczeń (szaber), obowiązani są od strony jezdni umieścić zasłonę (plecionka, mata słomiana), aby kamienie tłuczone nie padały na jezdnię.

§ 21.

Karmienie zwierząt na drogach publicznych sposobem, zanieczyszczającym drogi, jest wzbronione.

§ 22.

W budowlach przylegających do dróg i ulic niedozwolone jest zrzucanie gruzów budowlanych z górnych pięter. Gruz należy uprzednio skropić i znosić lub spuszczać w szczelnie zamkniętych koszach lub stosownych urządzeniach.

§ 23.

(1) Wśród i w pobliżu zabudowań gmin wiejskich i miejskich wywóz mierzwy i wszelkiego rodzaju odchodów na pola, łąki i ogrody jest ze względów higienicznych tylko wtedy dopuszczalny, jeżeli natychmiast zostaną zaorane lub w inny sposób dostatecznie ziemią przykryte.

(2) Wywóz śmieci winien się odbywać w nocy względnie wcześnie rano do godz. 6 w wozach szczelnie przykrytych, wyraźnie oznaczonych napisem: „Wóz do śmieci". Przepis ten nie ma zastosowania, o ile sprawa wywozu śmieci jest uregulowana przepisami lokalnymi.

(3) Wywóz nieczystości z dołów klozetowych musi być zawsze wykonywany bez zbyt długich przerw, w miastach w nocy, po wsiach wcześnie rano do godz. 6.

§ 24.

(1) Zwierzęta padłe na drodze lub ulicy obowiązany jest posiadacz tych zwierząt natychmiast usunąć. Jeżeli natychmiastowe usunięcie jest niemożliwe, winien to uczynić najpóźniej:

a) w miastach w przeciągu 3 godzin,
b) w zabudowanych gminach wiejskich w przeciągu 12 godzin,
c) w miejscowościach niezabudowanych — w przeciągu 24 godzin.

(2) Usunięcie padłej zwierzyny winno nastąpić zgodnie z przepisami sanitarnymi.

(3) Do usunięcia padliny bezpańskiej obowiązany jest zarząd gminny wzgl. zarząd miejski lub przetwórnia padlin (rakarnia), o ile ta ostatnia na danym obszarze istnieje.

(4) O ile zobowiązani do usunięcia bezpańskiej padliny stosownie do ustępów 1 i 3 nie uczynią tego w terminie przepisanym, usunięcie zarządzi właściwy wydział powiatowy, a w miastach wydzielonych starostwo grodzkie na koszt zobowiązanego.

Usuwanie wód opadowych i śniegu.

§ 25.

(1) Woda deszczowa, ściekająca z dachów, winna być w taki sposób odprowadzona, ażeby nie tamowała swobodnego ruchu przechodniów i nie narażała ich na przykrości.

(2) W osiedlach, w których nie ma miejscowych przepisów regulujących odpływ wód deszczowych przy nowych budowlach i przebudowach domów, stojących przy ulicy, winna być woda ściekająca z dachu odprowadzona rynnami i podziemnie do rowu lub kanału krytego.

§ 26.

(1) Odprowadzanie z podwórza lub wylewanie wszelkich nieczystości, a w szczególności płynów wydzielających przykrą woń lub osad, na ulice, drogi lub do ścieków ulicznych jest niedozwolone. Płyny te winny być odprowadzone wzgl. wylewane do zamkniętej kanalizacji, a w razie jej braku do specjalnego zbiornika, zbudowanego zgodnie z przepisami budowlanymi, oraz z miejscowymi przepisami o usuwaniu nieczystości i wód opadowych, wydanymi przez zarządy miejskie i gminne.

(2) Zabronione jest zanieczyszczanie kanalizacji przez rzucanie do wpustów ulicznych śmieci, szmat, kamieni lub jakichkolwiek innych przedmiotów stałych.

§ 27.

(1) Chodniki powinny być stale oczyszczane ze śniegu i lodu szczególnie po śnieżycy.

(2) W czasie gołoledzi chodnik winien być codziennie do godz. 7,30 rano oraz każdorazowo po nastaniu gołoledzi wysypany piaskiem lub trocinami.

§ 28.

(1) Podczas mrozu i odwilży powinny być ścieki oczyszczone ze śniegu i lodu w taki sposób, ażeby woda nie mogła zbierać się w większej ilości na ulicy lub chodnikach.

(2) Śnieg i lód, nagromadzony wskutek czyszczenia ulic i ścieków, należy ułożyć w pryzmy na ulicy przy ścieku. Pryzm nie można układać na przestrzeni 10 m od narożnika.

(3) W miastach zarządy miejskie zobowiązane są bezzwłocznie usuwać nagromadzony śnieg i lód.

§ 29.

(1) Wyrzucanie śniegu z podwórza na ulicę jest niedozwolone.

(2) W czasie odwilży należy usunąć śnieg z powierzchni dachów. Przy zrzucaniu śniegu i lodu z dachu i ścieków dachu należy:

a) część chodnika względnie jezdni, zagrożoną zesuwającą się warstwą śniegu, odpowiednio odgrodzić,
b) podczas zrzucania śniegu z dachów na ulicę ustawić w pobliżu osobę, która by ostrzegała przechodzących o grożącym niebezpieczeństwie,
c) zrzucony z dachu śnieg i lód usunąć niezwłocznie z chodnika.

Ochrona urządzeń ulicznych i drogowych.

§ 30.

Zakazane jest osobom do tego nieuprawnionym:

a) zamykanie i otwieranie hydrantów wodociągowych i kurków gazowych przy publicznych latarniach;
b) zapalanie i gaszenie latarni publicznych;
c) usuwanie lub gaszenie latarni, służących do oświetlenia zapór drogowych i mostowych, wozów, rusztowań budowlanych itp.

Urządzenia uliczne.

§ 31.

(1) Właściciele gruntów i budynków są zobowiązani należące do nich budynki, płoty, drzewa, żywopłoty lub inne ogrodzenia, znajdujące się przy drogach i ulicach, utrzymywać w takim stanie, by z tego powodu ruch uliczny nie doznał przeszkód i wygląd zewnętrzny miasta lub osiedla nie cierpiał na tym.

(2) Płoty z drutu kolczastego i wszelkie ogrodzenia, mające ostre końce, mogą być przy drogach i ulicach ustawiane tylko w ten sposób, ażeby nie narażały przechodniów na skaleczenie lub uszkodzenie odzieży.

§ 32.

Drzwi, okna, okiennice, klapy itp. mieszkań parterowych, otwierające się na ulicę, winny być zawsze w razie otwarcia tak przymocowane, żeby nie tamowały ruchu przechodniów, nie narażały ich na skaleczenie lub uszkadzanie ich odzieży.

§ 33.

(1) Markizy nad drzwiami i oknami należy umieszczać na wysokości co najmniej 2,50 m nad poziomem chodnika.

(2) Markizy w stanie rozwartym nie mogą sięgać od lica budynku na odległość większą, niż szerokość chodnika zmniejszona o 0,80 m.

§ 34.

Przepisy §§ 32, 33 nie mają zastosowania do miejscowości, dla których zostały wydane przepisy miejscowe o budowie poszczególnych elementów elewacyj budynków i urządzeń, związanych z budynkami, wpływających na ich zewnętrzny wygląd.

§ 35.

(1) W oknach i na balkonach wychodzących na ulicę zabronione jest:

a) trzepanie dywanów, materiałów itp.;
b) przewietrzanie pościeli w czasie od godz. 11 do 22;
c) wieszanie bielizny.

(2) Podlewanie kwiatów pokojowych w oknach i na balkonach może się odbywać w czasie między godzinami od 22—8.

§ 36.

W oknach i na balkonach wychodzących na ulicę, zabronione jest ustawianie lub zawieszanie bez dostatecznego przymocowania przedmiotów, które w razie spadnięcia mogły by przechodniów skaleczyć lub uszkodzić ich ubranie.

§ 37.

(1) Niedozwolone jest umieszczanie lub wystawianie przy domach albo w oknach przedmiotów i urządzeń, które mogą wywołać zbiegowisko lub zatamować ruch publiczny.

(2) Przepis ustępu poprzedniego nie ma zastosowania do reklam handlowych i przemysłowych.

Odległość budynków od dróg i odprowadzenie wód ze sztucznych ścieków.

§ 38.

(1) Najmniejsza odległość poszczególnych, wymienionych poniżej zakładów i urządzeń od zewnętrznego brzegu rowu lub stopy nasypu drogowego dróg gminnych winna wynosić:

a) kuźni	6 m
b) pieców cegieln. i wapiennych .	10 „
c) wiatraków	20 „
d) szybów górniczych	10 „
e) szybów naftowych (otworów) kopalń I klasy bezpieczeństwa . .	30 „
f) kopalń II klasy bezpieczeństwa .	40 „
g) strzelnic	20 „
h) zbiorników na materiały łatwopalne o pojemności ponad 200 m³	40 „
i) mniejszych	20 „
j) kopalni gliny, piasku, żwiru, torfu, kamieniołomów, odkrywek itp.	5 „

(2) Przy zbiornikach, kopalniach i odkrywkach boczna ściana od strony drogi ma posiadać odpowiednią pochyłość lub stosowne wzmocnienie. Niezależnie od tego mogą być postawione

dodatkowe żądania ze względu na geologiczne właściwości terenu i ze względu na sposób wykonania.

(3) Zachowanie wskazanych w ustępie 1 odległości dla wymienionych zakładów, urządzeń i fabryk, położonych w obrębie już zabudowanych dzielnic miast, jako też w miastach, posiadających zatwierdzone plany zabudowy, nie jest wymagane.

§ 39.

Odległości, w jakich mają być stawiane budynki, studnie i ogrodzenia, przewidziane w ustępie pierwszym i drugim art. 15 ustawy z dnia 7. X. 1931 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89 poz. 656) oraz umieszczane zakłady i urządzenia, wymienione w § 38 niniejszego rozporządzenia, należy obliczać:

a) dla dróg z rowami bocznymi względnie z płaskimi ściekami oraz dla dróg położonych w wykopach — od górnej krawędzi zewnętrznego zbocza rowu ścieku lub wykopu;
b) dla dróg w nasypach bez rowów bocznych — od stopy nasypu drogowego;
c) dla dróg położonych w poziomie gruntów przyległych bez rowów bocznych — od linii odległej o 2 m od brzegów drogi.

§ 40.

W razie przebudowy budynków i ogrodzeń oraz zakładów i fabryk, o których mowa w §§ 38, 39 niniejszgo rozporządzenia, należy stosować przepisy tychże paragrafów, określające ich odległość od dróg publicznych.

§ 41.

Przepisy §§ 38, 39 nie mają zastosowania przy wznoszeniu budowli w dzielnicach miast już zabudowanych, jako też w miastach, posiadających zatwierdzone plany zabudowy.

Natomiast dla budowli w polach i miejscach otwartych władze policyjno-budowlane winny odnośnie do określenia odległości tych budowli od dróg publicznych przed wydaniem pozwolenia na wznoszenie budowli zasięgać uprzednio opinii właściwego zarządu drogowego.

§ 42.

Odprowadzenie do rowów przydrożnych lub przepustów drogowych wód ze sztucznych ścieków może się odbywać nie inaczej jak na podstawie pozwolenia właściwej władzy wykonującej utrzymanie drogi (art. 10—12 ustawy z dnia 10. XII. 1920 r. — Dz. U. R. P. Nr 6 z 1921 r. poz. 32), o ile dalszy odpływ wód jest zapewniony i o ile nie zachodzą okoliczności, z powodu których winny być niezależnie zastosowane przepisy artykułu 25 i inne ustawy wodnej z dn. 19. IX. 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 102 poz. 936).

§ 43.

(1) Wszelkie urządzenia, niezbędne dla zapewnienia odpływu wód ze sztucznych ścieków w pasie drogowym (jak np. pogłębienie i umocowanie rowów przydrożnych i odpływowych, założenie nowych przepustów, obniżenie dna i pogłębienie fundamentów przepustów istniejących itp.) jak również wszelkie urządzenia dla zapewnienia bocznych wjazdów (mostki i przepusty na pogłębionych rowach) i zabezpieczenia ruchu (bariery, słupki itp), winny być wykonane przez właściwy zarząd drogowy lub pod jego nadzorem, na koszt stron zainteresowanych, które winny być uprzednio powiadomione o konieczności tych urządzeń. Strony zainteresowane mogą odmówić swej zgody na poniesienie kosztów wykonania urządzeń, w takim jednak wypadku może być cofnięte pozwolenie, o którym mowa w § 42.

(2) Utrzymanie w porządku urządzeń, o których mowa w ustępie 1, będzie dokonywane w tym samym trybie jak założenie.

§ 44.

W wydanych przez władzę (§ 42) pozwoleniach na wprowadzenie na pas drogowy sztucznych ścieków winno być wyraźnie zastrzeżone, że strony zainteresowane ponosić będą koszty naprawy ewentualnych uszkodzeń drogi z jej przynależnościami, wynikłych wskutek istnienia urządzeń wspomnianych w § 43, jak również różnicę zwiększonych kosztów utrzymania drogi z tego tytułu oraz zobowiążą się w razie przedsiębranej przez zarząd drogowy przebudowy drogi, do odpowiedniego dostosowania powyższych urządzeń na swój koszt, ewentualnie do poniesienia kosztów tych wszystkich robót przy przebudowie, które były wyłącznie wywołane potrzebami odprowadzenia danych ścieków w pasie przydrożnym.

§ 45.

(1) Przepisy §§ 38—44 mają zastosowanie do dróg gminnych. Do dróg wyższych kategorii mają zastosowanie analogiczne przepisy rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 17 października 1925 r. wydanego w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Przemysłu i Handlu o przepisach co do odległości budowli od dróg publicznych i co do ścieków przydrożnych (Dz. U. R. P. Nr 109 poz. 778).

(2) Przepisy §§ 43, 44 nie mają zastosowania w wypadkach uregulowanych w art. 408 ust. 1 i 410 ust. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16. II. 1928 o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr 23 poz. 202) tudzież w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16. III. 1928 o usuwaniu nieczystości i wód opadowych (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 311).

Rozklejanie afiszów i kolportaż.

§ 46.

(1) Rozdawanie i noszenie afiszów, plakatów i wszelkiego rodzaju ogłoszeń i reklam, dozwolone jest tylko na podstawie poprzednio uzyskanego zezwolenia, które wydaje starostwo powiatowe, a w miastach wydzielonych starostwo grodzkie (w porozumieniu z zarządem miejskim).

(2) Rozlepianie, rozmieszczanie, przybijanie lub umieszczanie w jakikolwiek inny sposób wszelkiego rodzaju obwieszczeń, wezwań, afiszów itp. jest dozwolone tylko w miejscach specjalnie na ten cel przeznaczonych po uprzednim uzyskaniu w gminach miejskich zezwolenia właściwego zarządu miejskiego, a w gminach wiejskich — właściwego zarządu gminnego.

(3) Przepisy ustępu poprzedniego nie dotyczą ogłoszeń urzędowych.

(4) Kolportowanie i sprzedaż wszelkich czasopism może się odbywać jedynie zgodnie z przepisami rozporządzenia Wojewody Poznańskiego z dnia 4. VII. 1936 r. (Pozn. Dziennik Wojew. Nr 30, poz. 348).

Część II.

RUCH DROGOWY.

Przeszkody ruchu.

§ 47.

Na ulicach i drogach przeznaczonych dla ruchu publicznego zabronione jest:

a) pozostawianie dzieci bez opieki;

b) pozostawianie bez dozoru osób chorych umysłowo;

c) wypuszczanie zwierząt i ptactwa domowego.

§ 48.

(1) Niedozwolone jest:

a) pozostawianie na drogach i ulicach niezaprzężonych wozów, wózków ręcznych, sań, taczek itp.;

b) wyładowywanie lub załadowywanie wozów na ulicy materiałami jak: węgle, torf, wapno, piasek itp.

(2) W drodze wyjątkowej, o ile nie ma wjazdu do danej nieruchomości, przepis ustępu poprzedniego lit. b) nie ma zastosowania z tym, że:

a) wyładowanie względnie załadowanie nie będzie hamowało i utrudniało ruchu publicznego,

b) wyładowanie wzgl. załadowanie będzie dokonane natychmiast po zajechaniu pojazdu bez przerw,

c) jezdnia i chodnik po dokonaniu czynności zostaną doprowadzone do należytego porządku.

(3) Rzucanie lub przerzucanie przedmiotów z pojazdu przez chodnik jest wzbronione.

Psy.

§ 49.

(1) Każdy pies musi być zaopatrzony w obrożę, przy której musi być umieszczony znaczek rozpoznawczy (z nazwą miejscowości, powiatu i numerem ewidencyjnym), umożliwiający odnalezienie jego posiadacza.

Znaczków rozpoznawczych winien dostarczyć właścicielom psów zarząd gminny za zwrotem rzeczywistych kosztów. Poza tym należy stosować obowiązujące przepisy sanitarno-weterynaryjne.

(2) Wszystkie psy ostre, psy, których właściciel (posiadacz) otrzymał odpowiednie polecenie sądowe lub zarządzenie władzy, muszą na drogach i placach publicznych oraz w miejscach odwiedzanych przez ludzi, np. w bramach, sieniach, podwórzach itp., nosić trwały i stosowny, sięgający poza pysk kaganiec, uniemożliwiający psu kąsanie, a pozwalający mu jednak swobodnie oddychać i pić wodę.

(3) Właściciele psów winni dbać o to, aby ich psy nie biegały bez nadzoru po ulicy i po publicznych plantacjach. W miejskich ogrodach wolno psy prowadzić tylko na smyczy. Puszczanie psów w nocy bez nadzoru na ulicę jest wzbronione. Również winni właściciele psów dbać o to, ażeby psy w nocy głośnym, bezustannym szczekaniem nie zakłócały spokoju nocnego. Jako czas nocy obowiązuje czas od godziny 22 (10 g. wieczorem) do 6 godziny rano.

(4) Puszczanie psów bez nadzoru na miejscach publicznych i prowadzenie ich tamże podczas jakiegokolwiek rodzaju uroczystości lub zebrań jest zakazane. Również zabrania się wprowadzania psów na cmentarze.

Porządek ruchu na jezdni.

§ 50.

(1) Na drogach publicznych dozwolone jest tylko na jezdniach jeżdżenie pojazdami, jazda konna itp. oraz pędzenie bydła w ramach przepisu § 51 ust. 4 i 5.

(2) Nie wolno używać do ruchu ulicy zakazanej dla ruchu publicznego.

§ 51.

(1) Ruch pojazdów winien się odbywać prawą stroną w kierunku ruchu po twardej nawierzchni. Nie na twardej nawierzchni ruch może się odbywać tylko tam, gdzie istnieją letnie tory (latówki).

(2) W miastach pojazdy, posuwające się wolno: wozy ciężarowe, wózki ręczne, rowery i inne winny zajmować miejsce na jezdni przy samym prawym chodniku, dalej od chodnika posuwać się winny pojazdy szybsze: samochody ciężarowe, pojazdy osobowe konne itp., a przy środku jezdni samochody osobowe i motocykle.

(3) Prowadzenie dwóch pojazdów rzędem obok siebie jest niedozwolone z wyjątkiem momentu wyprzedzania pojazdu.

(4) Na drogach publicznych o twardej nawierzchni pędzenie stadem zwierząt jest niedopuszczalne. Wolno pędzić jedynie poszczególne zwierzęta pod warunkiem prowadzenia ich na uwięzi, przy tym muszą być prowadzone prawą krawędzią drogi tak, by normalny ruch na drodze nie był hamowany.

(5) Przepis ustępu poprzedniego nie ma zastosowania w przypadkach konieczności przepędzania zwierząt z terenów przylegających do drogi z jednej, na tereny przylegające do drogi z drugiej strony i tam, gdzie nie ma innej drogi na pędzenie zwierząt z obór, stajni itp. na pastwisko i odwrotnie.

§ 52.

Zabronione jest rozmyślne jeżdżenie po szynach tramwajowych.

Szybkość pojazdów, skręcanie, wyprzedzanie, wymijanie i zatrzymywanie pojazdów.

§ 53.

(1) Szybkość pojazdów powinna być przez prowadzącego pojazd tak uregulowana, aby prowadzący w każdej chwili i przy każdej okoliczności mógł dostosować się do wymagań bezpieczeństwa ruchu publicznego oraz ochrony dróg i mostów i aby nie zagrażała bezpieczeństwu jadących w pojeździe osób.

(2) Prowadzący pojazd jest obowiązany stosować się ściśle do ograniczeń ruchu na drogach publicznych, oznaczonych specjalnymi znakami ostrzegawczymi, a zawierających:

a) zakazy przejazdu na oznaczonych odcinkach dróg i ulic wszelkim pojazdom lub poszczególnym ich rodzajom;

b) zakaz przekraczania oznaczonej maksymalnej szybkości;

c) obowiązkowy nakaz kierunku jazdy (ulice jednokierunkowe);

d) zakaz zatrzymywania pojazdu na danych odcinkach dróg i ulic;

e) zakaz postoju pojazdów na oznaczonych drogach, ulicach względnie odcinkach dróg i ulic niezależnie od przepisów § 61.

(3) Ograniczenia dla pojazdów dotyczące ruchu jednokierunkowego odnoszą się również do zwartych oddziałów pieszych, pochodów itp.

§ 54.

Prowadzący pojazdy są obowiązani dochować szczególnej ostrożności, zmniejszyć szybkość, zwracać uwagę na przeszkody na jezdni:

a) na skrzyżowaniach dróg oraz w tych miejscach, gdzie droga nie jest widoczna na dostateczną odległość;

b) na odcinkach dróg, gdzie znajdują się wyznaczone przy pomocy znaków na jezdni lub tablic przejścia dla pieszych;

c) przy przejeździe przed szkołami;

d) przy przejeździe przez chodnik (wjazd lub wyjazd z bramy);

e) przed przystankami tramwajów i innych kolei na drogach, gdy na przystanku stoją lub do niego zbliżają się tramwaje lub pociągi;

f) przy zbliżaniu się do przejazdu kolejowego w poziomie szyn;

g) przy mijaniu lub wyprzedzaniu pochodów, oddziałów wojskowych itp.;

h) w innych wypadkach, gdy bezpieczeństwo ruchu tego wymaga.

§ 55.

(1) Prowadzący pojazd w miastach, w czasie gdy jezdnia jest rozmokła z powodu deszczu lub odwilży, powinien tak jechać, aby nie obryzgiwać błotem przechodniów.

(2) Prowadzący pojazd w czasie suszy w miastach i na arteriach wycieczkowych winien tak regulować szybkość, aby nie zakurzać przechodniów.

§ 56.

(1) Prowadzący pojazd winien stosować się do wskazówek organów kontroli ruchu, organów policji państwowej i umundurowanej służby drogowej.

(2) W miejscowościach zabudowanych lub na drogach prowadzący winien stosować się do posterunków regulujących ruch, automatów itp.

(3) Jeżeli posterunek kierujący ruchem lub automat da znak zatrzymania pojazdu, a na jezdni przy posterunku regulującym ruchem są wyznaczone przejścia dla pieszych, prowadzący pojazd jest zobowiązany zatrzymać pojazd przed zewnętrzną linią pasa wyznaczonego dla przejść pieszych.

§ 57.

Prowadzącemu pojazd nie jest dozwolone:

a) wjeżdżanie na ulice wąskie nie zezwalające na przejazd dwóch pojazdów obok siebie, przed upewnieniem się, że droga jest wolna;
b) przejeżdżanie przez kolumnę wojska, zwartych pochodów, straży pożarnej itp.

§ 58.

(1) O zamiarze skręcenia kierowca pojazdu (§ 2 ust. 3) powinien zawczasu dać wyraźny znak o tym. Kierowcy pojazdów mechanicznych o zamiarze skręcenia winni dać znak kierunkowskazem, prowadzący pojazdy konne i rowerzyści — ręką; kierowcy samochodów osobowych typu „torpedo" mogą dać znak ręką lub kierunkowskazem, o ile taki posiadają.

(2) Na skrzyżowaniu dróg przy skręcaniu na inną drogę skręt w prawo należy wykonać możliwie najbliżej prawego brzegu jezdni, skręt w lewo — możliwie blisko środka jezdni, nie przejeżdżając jednak na jej lewą stronę.

§ 59.

(1) Na skrzyżowaniach dróg, prowadzący pojazd winien ustąpić pierwszeństwa pojazdom nadjeżdżającym z jego prawej strony.

(2) Przepis ustępu poprzedniego nie ma zastosowania w Poznaniu na ulicach głównych. W Poznaniu pojazdy jadące ulicami głównymi mają na skrzyżowaniach pierwszeństwo przejazdu, bez względu na to, z której strony nadjeżdżają.

(3) Jako ulice główne w Poznaniu, uznano ulice, na których są położone szyny tramwajowe, oraz ulice: Bukowską, Warszawską, Groblę i Kórnicką.

§ 60.

(1) Przy wymijaniu pojazdów prowadzący pojazd winien jak najbardziej zjechać na prawą stronę jezdni.

(2) Przy wyprzedzaniu wyprzedzający powinien:

a) dać znak ostrzegawczy sygnałem, lub zawołaniem, o ile w danej miejscowości nie obowiązuje ruch pojazdów mechanicznych bez sygnałów dźwiękowych,
b) zjechać na lewo o tyle, o ile to jest konieczne, aby mogło nastąpić wyprzedzenie,
c) zjechać na prawą stronę drogi po wyprzedzeniu.

Wyprzedzany na otrzymany znak wyprzedzania winien zjechać jak najwięcej na prawo i przepuścić wyprzedzającego po swojej lewej stronie.

(3) Wyprzedzać wolno tylko w wypadkach:

a) gdy droga jest odpowiednio szeroka;
b) gdy przed wyprzedzonym znajduje się dostateczna przestrzeń wolna;
c) gdy żaden pojazd lub zwierzę nie zbliża się z przeciwnej strony.

(4) Zabronione jest wyprzedzanie:

a) gdy droga nie jest widoczna na dostateczną odległość;
b) na mostach — pojazdu tego samego rodzaju (samochód samochodu, wóz konny wozu konnego) lub mogącego rozwijać taką samą szybkość względnie większą od pojazdu wyprzedzającego;
c) na przejściach, wyznaczonych na jezdni dla pieszych;
d) na skrętach;
e) na skrzyżowaniach;
f) na znacznych spadkach;
g) na przejazdach kolejowych;
h) przed przystankami tramwajowymi, gdy na przystanku stoi, lub do przystanku dojeżdża tramwaj.

(5) Wozy tramwajowe należy wyprzedzać z prawej strony. Jeżeli jednak tory tramwajowe są położone przy chodniku, można wyprzedzać z lewej strony, zachowując przy tym szczególną ostrożność.

§ 61.

(1) Zabronione jest zatrzymywanie pojazdów:

a) na środku jezdni, drogi, lub ulicy;
b) na przejazdach kolejowych, na szynach kolejowych i tramwajowych;
c) na przejściach, przeznaczonych dla pieszych do przekroczenia jezdni;
d) na przystankach tramwajowych i autobusowych;
e) w odległości mniejszej niż 10 m przed narożnikami ulic;
f) na skrzyżowaniach dróg;
g) na zakrętach;
h) gdy jezdnia drogi lub ulicy nie jest widoczna na dostatecznej przestrzeni;
i) na specjalnie zakazanych odcinkach dróg i ulic odpowiednio oznaczonych;
k) w miastach — pojazdom prywatnym na miejscach wyznaczonych jako postoje dla dorożek samochodowych lub konnych.

(2) Po przeciwnych stronach jezdni równolegle mogą się zatrzymywać pojazdy jedynie wówczas, jeżeli pomiędzy nimi pozostaje na jezdni dostateczna przestrzeń dla jednoczesnego przejazdu jeszcze dwóch pojazdów.

(3) Zatrzymywanie dwóch pojazdów obok siebie po jednej stronie jezdni, jest niedozwolone.

(4) Przy zatrzymywaniu pojazdu prowadzący go jest obowiązany:

a) uprzedzić jadących za nim odpowiednim znakiem ręki (podniesienie ręki do góry). Przy pojazdach mechanicznych ruch ręki zastępuje sygnał świetlny z tyłu „stop";

b) sprowadzić pojazd jak najbliżej prawego brzegu jezdni w kierunku ruchu do ścieku lub rowu bez uszkodzenia jednak drzew przydrożnych.

Ruch pojazdów na przejazdach kolejowych.

§ 62.

Prowadzący pojazd powinien — przy zbliżaniu się do przejazdu kolejowego w poziomie szyn — zmniejszyć szybkość tak, aby mógł zatrzymać pojazd w każdej chwili przed przejazdem. Pojazdy konne powinny — przy zbliżaniu się do przejazdu kolejowego w poziomie szyn — jechać stępa.

§ 63.

Przed przejazdami kolejowymi w poziomie szyn, które nie są zamykane zaporami, prowadzący pojazd powinien, zanim wjedzie na tory kolejowe, upewnić się, czy nie widać zbliżającego się pociągu, albo czy zbliżenie się pociągu nie zapowiadają sygnały świetlne lub dźwiękowe, albo znaki dawane przez służbę kolejową.

§ 64.

(1) Przed przejazdami w poziomie szyn, które nie są zamykane zaporami, prowadzący pojazd powinien go zatrzymać w odpowiedniej odległości od toru kolejowego, gdy pociąg się zbliża lub gdy sygnały zapowiadają nadejście pociągu, albo gdy służba kolejowa nakazuje zatrzymanie się.

(2) Przed przejazdami kolejowymi, które posiadają zapory, prowadzący pojazd powinien go zatrzymać, gdy zapora jest zamknięta, lub gdy się ją zamyka, albo gdy dzwonki ostrzegawcze oznajmiają, że zamknięcie zapory ma właśnie nastąpić, lub gdy służba kolejowa nakazuje zatrzymanie się przed zaporą.

§ 65.

Prowadzący pojazd powinien zachować szczególną ostrożność przy zbliżaniu się do przejazdów kolejowych w poziomie szyn, jeżeli wskutek mgły lub innych powodów źle widać tory kolejowe przed przejazdami niezamykanymi względnie zaporę przed przejazdami zamykanymi.

§ 66.

Prowadzący pojazd powinien na przejeździe kolejowym w poziomie szyn trzymać się jak można najbliżej prawej strony drogi.

Wyścigi.

§ 67.

(1) Wyścigi pojazdów lub pieszych na drogach i ulicach mogą się odbywać tylko na podstawie specjalnego zezwolenia.

(2) Zezwoleń, o których mowa w ustępie poprzednim, udzielają:

a) starostwa powiatowe, jeżeli trasa wyścigów położona jest na obszarze jednego powiatu;

b) starostwa grodzkie, jeżeli trasa wyścigów położona jest na obszarze miasta wydzielonego;

c) Urząd Wojewódzki, jeżeli trasa jest położona na obszarze więcej niż jednego powiatu.

Podania o udzielenie zezwolenia na odbycie wyścigów należy złożyć u właściwej władzy najpóźniej na 14 dni przed terminem imprezy.

(3) Przepisy ustępów 1 i 2 niniejszego paragrafu nie mają zastosowania do wyścigów pojazdów mechanicznych, które są unormowane przepisami rozporządzenia ministerialnego z dnia 27. X. 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 616).

Ładunki.

§ 68.

(1) Obrys pojazdu, jadącego na drodze publicznej, tj. jego szerokość wraz z wszystkimi wystającymi częściami ładunku, nie może przekraczać 2,5 m, a wysokość wraz z ładunkiem 4 m ponad powierzchnię drogi.

(2) Pojazdy, których wymiary przekraczają normy, podane w ustępie poprzednim, mogą krążyć po drogach publicznych tylko na podstawie specjalnego zezwolenia wydanego przez wydział powiatowy, a w miastach wydzielonych przez starostwo grodzkie.

(3) Przepisy ustępu 1 niniejszego paragrafu nie mają zastosowania do przewozu pojazdami ciężarowymi belek, rusztowań drabinowych itp. Przewożący winien jednak tak dokonać przewozu, aby nie utrudniał ruchu normalnego na drogach lub ulicach.

§ 69.

(1) Waga pojazdu wraz z ładunkiem powinna być zawsze, a w szczególności w czasie gołoledzi, w takim stosunku do siły pociągowej zwierząt lub siły napędu silnika, aby pojazd mógł się zawsze poruszać bez przeszkód.

(2) Niedozwolone jest przeładowywanie pojazdu konnego ponad siły zwierząt użytych do ciągnienia.

§ 70.

(1) Ładunek na pojeździe winien być tak ułożony i przymocowany, aby w czasie ruchu nie mógł spaść lub spowodować przewrócenie pojazdu.

(2) Beczki, wózki, skrzynie itp. przedmioty, wystające ponad pojazdem lub po jego bokach, należy silnie przymocować przy pomocy powrozów lub łańcuchów. Balony szklane z kwasami nieorganicznymi, ługami i innymi produktami chemicznymi, łatwopalnymi i cuchnącymi powinny być zaopatrzone w kosze lub klatki ochronne.

(3) Przedmioty wystające z tyłu poza pojazdem na więcej niż jeden mert, należy w dzień opatrzyć w widoczne znaki (czerwona chorągiewka), a wieczorem w specjalne światło dodatkowe.

§ 71.

(1) Przewóz pojazdami materiałów wybuchowych lub łatwopalnych jak zbiorników, butli może się odbywać tylko na podstawie zezwolenia, które udziela wydział powiatowy. W miastach wydzielonych, zezwolenia udziela starostwo grodzkie. Zezwolenie poda warunki, pod jakimi ma być dokonany przewóz, oraz nałoży na przewożącego obowiązek dokonania przewozu z odpowiednią asystą, zaopatrzoną w środki bezpieczeństwa w razie wypadku.

(2) Obowiązek dokonywania przewozu z asystą obsługi, zaopatrzoną w środki bezpieczeństwa w razie wypadku, odnosi się również do przewozu balonów, o których mowa w ust. 2 § 70.

§ 72.

(1) Przedmioty, które przy przewozie mogą powodować hałas jak: blachy, sztaby żelazne, obręcze itp., należy tak ułożyć na pojeździe, umocować lub opakować, aby przy przewożeniu nie powodowały nadmiernego hałasu.

(2) Przy załadowaniu lub wyładowaniu przedmiotów, o których mowa w ustępie poprzednim, w zabudowanych osiedlach nie wolno ich rzucać.

(3) Przedmioty płynne, wydzielające kurz, rozsypujące się, przedmioty o zawartości łatwopalnej, trującej itp., mogą być przewożone tylko pojazdami tak urządzonymi, aby przewożona zawartość pojazdu nie rozlewała się, rozsypywała lub ulatniała.

(4) Przedmioty, wywołujące wstręt, mogące płoszyć zwierzęta pociągowe lub bydło, wolno przewozić tylko szczelnie zakryte.

(5) Gruzy z budowli, rumowiska, miał i inne wydzielające kurz ładunki, wolno przewozić tylko w stanie zwilżonym.

§ 73.

(1) Przewóz mięsa, pieczywa i mleka na drogach publicznych może się odbywać tylko w pojazdach specjalnie na ten cel przeznaczonych, odpowiednio zbudowanych i zgodnie z istniejącymi przepisami rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 10. XII. 1936 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych i Ministrem Przemysłu i Handlu o dozorze nad mięsem i przetworami mięsnymi (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 643), rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 18. III. 1937 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o dozorze nad wyrobem i obiegiem mąki i wyrobów mącznych (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 171), oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 9. XII. 1932 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych i Ministrem Przemysłu i Handlu o dozorze nad mlekiem i jego przetworami (Dz. U. R. P. Nr 19/1933, poz. 128), co do przewozu poszczególnych towarów.

(2) Pojazdy wzgl. skrzynie przeznaczone do przewozów, wymienionych w ust. 1, artykułów winny być utrzymane we wzorowej czystości i nie wolno ich używać do przewozu innych przedmiotów.

§ 74.

Przewóz zwierząt żywych na drogach może się odbywać tylko w pojazdach specjalnie do tego pobudowanych i wyłącznie na ten cel przeznaczonych. Budowa takiego pojazdu winna odpowiadać przepisom weterynaryjnym, a sam przewóz winien się odbywać przy zachowaniu specjalnych warunków.

§ 75.

Jeżeli ciężar pojazdu wraz z ładunkiem przekracza dopuszczalne obciążenie mostu wskazane na tablicy umieszczonej przed mostem, przejazd przez most może się odbywać tylko na podstawie specjalnego pozwolenia, udzielonego przez wydział powiatowy, a w miastach wydzielonych przez starostwo grodzkie, wydane w porozumieniu z zarządem miejskim.

Postoje dla pojazdów użytku publicznego.

§ 76.

(1) Dorożki samochodowe i konne mogą zajmować na postoje tylko miejsca odpowiednio wyznaczone na ten cel i oznaczone odpowiednio przez władze (wydział powiatowy), a w miastach wydzielonych — przez starostwa grodzkie w porozumieniu z zarządem miejskim i to tylko w ilości podanej na tablicy objaśniającej.

(2) Postawienie przez władze znaku i tablicy objaśniającej o postoju, równoznaczne jest z utworzeniem postoju dla pojazdów, a usunięcie przez władze tych znaków — równoznaczne ze zniesieniem postoju.

(3) Postoje, wyznaczone dla dorożek samochodowych i konnych, nie mogą być zajmowane na postój przez innego rodzaju pojazdy.

§ 77.

Na postojach wyznaczonych dla dorożek samochodowych lub dorożek konnych nie wolno urządzać napraw lub w jakikolwiek inny sposób zakłócać spokój publiczny.

Specjalne przepisy dotyczące pojazdów mechanicznych.

§ 78.

Ruch pojazdów mechanicznych uregulowany jest przepisami rozporządzenia Ministrów Komunikacji, Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych z dnia 27. X. 1937 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 616).

§ 79.

(1) Przepisy rozporządzenia niniejszego, dotyczące szybkości pojazdów, ruchu pojazdów na skrzyżowaniu dróg i ulic, wyprzedzania i wymijania, używania odrębnych sygnałów i oświetlenia, zatrzymywania pojazdów, miejsc postojów, nie odnoszą się do pojazdów straży pożarnej, policji państwowej, wozów sanitarnych i pogotowia ratunkowego, oraz pojazdów innych pogotowi, (elektrowni, tramwajowego, wodociągów), śpieszących do wypadku.

(2) Udziela się uprawnień z § 63 ust. 1 rozporządzenia ministerialnego z dnia 27. X. 1937 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 616) wozom Pogotowia Ratunkowego im. Marsz. Józefa Piłsudskiego, oraz Wojskowemu Pogotowiu Lekarskiemu garnizonu m. Poznania, co do nieprzestrzegania przepisów o szybkości jazdy, o ruchu pojazdów na skrzyżowaniach dróg i ulic, o wyprzedzaniu i wymijaniu pojazdów, używaniu odmiennego oświetlenia i odrębnych sygnałów dźwiękowych.

(3) Osoby i pojazdy wszelkiego rodzaju zobowiązane są zawczasu usuwać się z drogi i pozostawić miejsce wolne do przejazdu pojazdom wymienionym powyżej w ustępach 1 i 2.

Specjalne przepisy dotyczące pojazdów konnych.

§ 80.

(1) Każdy pojazd konny, który nie jest wyłącznie przeznaczony do przewożenia osób, winien być zaopatrzony w tablicę, umieszczoną po lewej stronie, podającą imię i nazwisko i miejsce zamieszkania (miasto, ulicę i numer lub nazwę wsi i powiatu) właściciela pojazdu. Przy wozach większych majątków ziemskich wystarczy nazwa tychże majątków ziemskich, oraz nazwa powiatu, a przy wozach, należących do firm, związków itp. — ich nazwa i dokładny adres.

(2) Jeżeli kilka wozów należy do jednego właściciela, to oprócz danych ust. 1 winny one być oznaczone liczbami porządkowymi.

(3) Rozmiar tablicy winien wynosić 15 × 20 cm. Napis winien być czytelnie wykonany czarną farbą na białym tle, a litery mają być nie mniejsze niż 4 cm.

(4) Powyższy przepis nie dotyczy pojazdów rządowych.

§ 81.

(1) Wszelkie pojazdy zaprzęgowe, utrzymywane w celach zarobkowych dla przewozu ciężarów i osób, z wyjątkiem pojazdów osobowych przeznaczonych do przewozu nie więcej niż 4 osób, winny być zaopatrzone w hamulce, sporządzone z mocnego materiału, poruszane z siedzenia powożącego i działające szybko i sprawnie na tylne koła pojazdu.

(2) Ciężarowe pojazdy zaprzęgowe wiejskie nie zarobkowe mogą mieć hamulce, poruszane z miejsca dla woźnicy.

§ 82.

Dyszle u wozów i sań winny być mocne, ażeby umożliwiały zatrzymanie wozu wzgl. sań w każdej chwili.

§ 83.

(1) Zabrania się używać sań bez dyszla lub podwójnych dyszelek (§ 85 ust. 2) mających zaprzęg tylko z pasów lub postronków.

(2) Zabrania się jeździć saniami po drogach publicznych bez dzwonków lub grzechotek, nawet w takim razie, jeżeli kilka sań tworzy jedną kolumnę.

(3) Nie wolno przewozić na drogach publicznych ciężarów saniami, których płozy mają w części dolnej mniej niż 120 cm długości i mniej niż 10 cm szerokości.

§ 84.

Bezpośrednio jeden za drugim może jechać nie więcej niż 6 wozów. Odległość między grupami po 6 wozów winna wynosić co najmniej 30 metrów.

§ 85.

(1) Uprzęże zwierząt pociągowych muszą być trwałe i w dobrym stanie.

(2) Zaprząg w jednego konia winien posiadać podwójne dyszelki (dwa drążki, między którymi zaprząga się konia do jednokonnego wózka).

(3) Postanowienie ustępu poprzedniego nie dotyczy zaprzęgów roboczych, używanych w rolnictwie, lecz odnosi się do pojazdów osobowych służących do wyjazdów.

§ 86.

(1) Ogólna liczba koni zaprzężonych obok siebie wraz z ewntl. uwiązanymi do nich końmi nie powinna przekraczać trzech.

(2) Konie, prowadzone za wozem, muszą być tak krótko uwiązane, żeby nie mogły schodzić w bok. Konie, które kąsają, powinny być na drogach publicznych stale zaopatrzone w mocny kaganiec.

§ 87.

(1) Zaprzęganie jednej pary koni do dwóch lub więcej wozów załadowanych lub próżnych jest niedozwolone.

(2) Jeżdżenie fornalkami (dwie pary koni zaprzężone do jednego wozu) po ulicach miasta Poznania jest niedozwolone.

(3) Przepis ustępu drugiego nie dotyczy wozów firm ekspedycyjnych i karawanów.

§ 88.

Nie wolno używać do jazdy zwierząt pociągowych kulawych, lub zakaźnie chorych, zwierząt z widocznymi skazami, zwierząt poważnie pokaleczonych, słabych z powodu starości lub oczywiście przemęczonych. Zakazane jest niepotrzebne bicie zwierząt.

§ 89.

(1) Każdy wóz, znajdujący się wieczorem i w nocy na drodze publicznej, a w taborach pierwszy i ostatni wóz winien być z nastaniem ciemności oświetlony, przynajmniej jednym bezbarwnym światłem, umieszczonym po lewej stronie wozu i widocznym z daleka.

(2) Powozy i wózki osobowe winny być zaopatrzone w dwie latarnie, umieszczone po bokach i tak urządzone, aby rzucały jasne bezbarwne światło wprost i na boki, w tył zaś czerwone.

§ 90.

(1) Każdy zaprzęg winien mieć swego woźnicę. Wyjątek dopuszczalny jest tylko przy taborach, gdzie woźnica może prowadzić dwa wozy, jeden za drugim, zaprzężone tylko w jednego konia każdy.

(2) Zabronione jest:

a) powierzanie powożenia osobom, nie obeznanym z końmi i obowiązującymi przepisami o ruchu kołowym na drogach publicznych;

b) osobom niezdatnym do powożenia z powodu wad umysłowych lub ułomności cielesnych;

c) osobom mającym mniej niż 17 lat.

§ 91.

(1) Woźnicy zabronione jest:

a) powożenie w stanie nietrzeźwym;

b) spanie podczas powożenia;

c) oddalanie się od pojazdu bez sprowadzenia pojazdu na stronę prawą w kierunku ruchu i bez pozostawienia nadzoru nad pojazdem i zaprzęgiem osobie odpowiadającej przepisom § 90 ust. 2;

d) palenie papierosów, zapalanie zapałek lub ognia, umieszczanie światła o płomieniu wychodzącym na zewnątrz w czasie przewożenia materiałów wybuchowych lub łatwopalnych.

(2) Osobom nieodpowiednim, a zwłaszcza osobom kilkakrotnie karanym za przekroczenie przepisów o ruchu kołowym, może Urząd Wojewódzki ze względów bezpieczeństwa publicznego na wniosek Wydziału Powiatowego lub Starostwa Grodzkiego zakazać jeździć konno lub samodzielnie kierować zaprzęgiem na obszarze tut. Województwa.

§ 92.

Każdy wóz powinien tak być urządzony, aby woźnica miał z swego siedzenia widok na wszystkie strony. O ile woźnica nie siedzi na siodle, winien zajmować na wozie miejsce dla niego przeznaczone lub ewentl. iść obok wozu z lewej strony, nie puszczając cugli z rąk.

§ 93.

Wozom, przyjeżdżającym do miasta z produktami targowymi, nie wolno przebywać podczas targu poza miejscem targu, w celach handlowania przywiezionymi produktami, ani zatrzymywać wozów tych na ulicy.

§ 94.

Przy wozach posiadających dzwonki, jak np. wozy mleczarskie, wolno używać dzwonka tylko celem zwrócenia uwagi interesentom. Zakłócanie spokoju przez długotrwałe dzwonienie jest niedopuszczalne.

Specjalne przepisy dotyczące ruchu rowerów.

§ 95.

(1) Rowerzysta do ruchu na drodze może używać tylko pobocza, a w miastach jest zobowiązany jechać zawsze prawą stroną w kierunku ruchu tuż przy chodniku.

(2) O ile przy drodze jest urządzony specjalny tor dla rowerzystów, rowerzysta jest zobowiązany używać wyłącznie tego toru.

(3) Na specjalnych torach rowerzysta jest zobowiązany:

a) przy jeździe trzymać się prawej strony;

b) wymijać z prawej, a wyprzedzać z lewej strony jadących tym samym torem.

(4) Na specjalnych torach przeznaczonych dla rowerzystów zabroniony jest ruch przechodniów, ruch pojazdów mechanicznych, rowerów z motorkami pomocniczymi, motocykli o pojemności silnika do 100 m^3, ruch konny wierzchem i pojazdami konnymi.

§ 96.

Rowerzyście w mieście nie wolno wjeżdżać do bramy przez chodnik, ani wyjeżdżać z niej.

Specjalne przepisy dotyczące przechodniów.

§ 97.

Do ruchu pieszego służą wyłącznie w miastach chodniki, promenady, a poza miastami i osiedlami i przy drogach publicznych — ścieżki.

§ 98.

(1) Na chodnikach, ścieżkach i innych miejscach wyznaczonych dla ruchu pieszego niedopuszczalne są wszelkie czynności mogące ruch pieszy utrudniać, ograniczać lub hamować.

(2) Pozostawianie na chodnikach, ścieżkach dzieci bez opieki jest niedozwolone. Zabawy, gonitwy mogą dzieci urządzać tylko w miejscach specjalnie na ten cel przeznaczonych.

(3) Leżenie i nocowanie na promenadach i plantacjach jest niedozwolone.

§ 99.

W miejscach publicznych i na ulicach niedozwolone jest:

a) rzucanie śniegiem, kamieniami lub innymi przedmiotami;
b) strzelanie z broni palnej, łuków, pukawek, zapalanie ogni bengalskich, puszczanie rakiet, trzaskanie z bicza;
c) łowienie z mostów ryb na wędkę, puszczanie latawców;
d) zakłócanie spokoju, zwłaszcza po godzinie 22, śpiewaniem, grą na instrumentach, aparatach lub krzykami;
e) zanieczyszczanie chodników lub jezdni niedopałkami papierosów, zapałkami, pestkami, ogryzkami owoców, papierem itp.

§ 100.

(1) Przenoszenie wszelkiego rodzaju ostrych narzędzi, szyb, luster oraz przedmiotów mogących pobrudzić przechodniów jest dozwolone po uprzednim należytym ich opakowaniu wzgl. okryciu, aby nie mogły innych przechodniów zranić lub zabrudzić ich odzież.

(2) Przedmioty świeżo malowane znajdujące się przy chodnikach, ścieżkach lub innych miejscach przeznaczonych dla ruchu pieszego winny posiadać przymocowane w łatwo dostrzegalnym miejscu na papierze ostrzeżenie wyraźnie napisane: „Świeżo malowane".

(3) Przenoszenie desek, drągów żelaznych itp. w ciemności dozwolone jest tylko pod warunkiem należytego oświetlenia ich latarkami.

(4) Przenoszenie przedmiotów, o których mówi ustęp poprzedni, oraz przedmiotów, które ze względu na swoje rozmiary utrudniałyby ruch, nie może się odbywać chodnikami, a tylko prawym brzegiem jezdni tuż przy chodniku.

(5) Osobom, których odzież może brudzić przechodniów, jak kominiarze itp., dozwolony jest ruch w sposób określony w ustępie poprzednim.

(6) Materiały wybuchowe łatwopalne, żrące lub cuchnące w niewielkich ilościach należy przenosić w sposób podany w ust. 4 niniejszego paragrafu w szczelnych naczyniach. Przenoszenie w większych ilościach tych materiałów jest zabronione.

§ 101.

(1) Na jezdnię przechodzień może wkraczać w wypadkach przewidzianych w ust. 4, 5 i 6 § 100 oraz przy przechodzeniu jezdni.

(2) Przejścia przez jezdnię na drugą stronę ulicy lub drogi należy dokonać najkrótszą drogą pod kątem prostym w pobliżu skrzyżowania.

Jeżeli przejścia przez jezdnię dla pieszych są wyznaczone specjalnymi pasami na jezdni lub oznaczone innymi znakami, przejścia należy dokonać wyłącznie w tym pasie lub miejscu oznaczonym.

(3) Przechodzić przez jezdnię należy krokiem przyspieszonym, zwracając baczną uwagę najpierw na pojazdy z prawej, a potem z lewej strony. Usłyszawszy nawoływanie lub sygnał ostrzegawczy, należy obejrzeć się w kierunku głosu i ewentualnie zatrzymać się, aby pojazd mógł przejechać. Rozmyślne nieusuwanie się z drogi przed przejeżdżającymi pojazdami jest niedozwolone.

(4) Nie wolno przebiegać jezdni mimo oddanego sygnału ostrzegawczego, o ile w danej miejscowości nie obowiązuje ruch pojazdów mechanicznych bez sygnałów dźwiękowych.

§ 102.

Osoby oczekujące na tramwaj lub autobus winny stać na chodniku tuż przy przystanku lub na miejscu specjalnie do tego wyznaczonym, lecz nigdy na jezdni.

§ 103.

Na chodnikach należy iść prawą stroną, wymijać z prawej strony, wyprzedzać z lewej strony.

§ 104.

(1) Zabronione jest:

a) tamowanie ruchu przez przystawanie lub w jakikolwiek inny sposób;
b) chodzenie pod ręce więcej niż dwu osobom;
c) zatrzymywanie się na narożnikach oraz u wejść na przejściach wyznaczonych dla przekroczenia jezdni;
d) zalecanie towarów przez wywoływanie lub zatrzymywanie przechodniów.

(2) Większym zbiorowiskom osób, pochodom itp. nie wolno używać do ruchu chodników, tylko prawej strony jezdni przy chodniku.

§ 105.

Na chodnikach ulic specjalnie oznaczonych znakami i objaśnieniami obowiązuje ruch jednostronny (chodniki jednokierunkowe).

Na chodnikach tych przechodnie winni używać do ruchu wyłącznie chodników po prawej stronie w kierunku ruchu.

Część III.

PRZEPISY KARNE I KOŃCOWE.

§ 106.

Winni przekroczenia niniejszego rozporządzenia karani będą w myśl postanowień działu IV. ustawy z dnia 7 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 656) o przepisach porządkowych na drogach publicznych w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 151).

§ 107.

(1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1938 roku.

(2) Równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie rozporządzenia dotyczące spraw unormowanych rozporządzeniem niniejszym, a w szczególności:

a) Rozporządzenie policyjne, dotyczące ochrony dróg publicznych oraz bezpieczeństwa i porządku ruchu publicznego na obszarze Województwa Poznańskiego z dnia 15. II. 1928 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Poznańskiego Nr 7a, poz. 67) wraz z późniejszymi zmianami;

b) Rozporządzenie policyjne Burmistrza m. Pleszewa z dnia 19. VII. 1930 r. w przedmiocie ograniczenia ruchu kołowego w m. Pleszewie (Poznański Dziennik Wojew. Nr 19, poz. 316);

c) Rozporządzenie Policyjne Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Miłosławiu z dnia 8. I. 1931 r. w sprawie postoju wozów (Pozn. Dzien. Wojew. Nr 20, poz. 338);

d) Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 13. VI. 1931 r. w sprawie ograniczenia szybkości ruchu kołowego na ulicach Poznańskiej, Kościuszki, Mostowej i Mickiewicza w Śremie, leżących w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 12 na odcinku od km 18,600 do km 20,460 (Poznański Dziennik Wojewódzki Nr 32, poz. 610);

e) Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 28. III. 1933 r. o kursowaniu wojskowych samochodów sanitarnych, służących jako pogotowie lekarskie garnizonu m. Poznania (Pozn. Dzien. Wojew. Nr 14, poz. 179);

f) Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 19. VII. 1933 r. o ograniczeniu ruchu kołowego na ulicach Poznańskiej, Tumskiej, Św. Wojciecha, Kolegiaty, Jeziornej, Św. Wawrzyńca i Słomianka w m. Gnieźnie (Pozn. Dzien. Wojew. Nr 39, poz. 509);

g) Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 12. VIII. 1935 r. o ograniczeniu ruchu kołowego w m. Gnieźnie (Pozn. Dzien. Wojew. Nr 34, poz. 527);

h) Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 6. V. 1936 r. o ograniczeniu ruchu kołowego w mieście Jarocinie (Pozn. Dzien. Wojew. Nr 20, poz. 311);

i) Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 27. VII. 1936 r. o ograniczeniu ruchu kołowego w m. Gnieźnie (Pozn. Dz. Wojew. Nr 33, poz. 481);

j) Obwieszczenie Zarządu Miejskiego w Kościanie z dnia 27. IX. 1937 r.;

k) Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 5. X. 1937 r. o ograniczeniu ruchu kołowego w m. Witkowie (Pozn. Dzien. Wojew. Nr 44, poz. 640);

l) Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 6. XI. 1937 r. o ograniczeniu ruchu kołowego w Ostrowie Wlkp. (Pozn. Dz. Wojew. Nr 52, poz. 813);

m) Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 7. II. 1935 r. o ruchu kołowym na przejazdach kolejowych (Pozn. Dzien. Wojew. Nr 7, poz. 100);

n) Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 2. VI. 1936 r. o przepisach co do odległości budowli od dróg publicznych i co do ścieków przydrożnych (Poznański Dzien. Wojew. Nr 25, poz. 374).

Wojewoda:
w z. (—) Łepkowski, Wicewojewoda.

TREŚĆ

Materiał do ogłoszenia przesyłać należy redakcji najpóźniej do środy godz. 12-tej. W razie nadesłania publikacyj po tym terminie, ogłoszenie może nastąpić dopiero w następnym tygodniu.

Prenumerata kwartalna 4,50 zł. Ogłoszenia: wiersz dwułamowy lub jego miejsce 1,— zł. Cena pojed. egz. 75 gr.

Adres redakcji i administracji: Poznań, ul. Gołębia 1. Telefon 42-11. — Konto czekowe P. K. O. nr 212 055

Drukarnia Państwowa PAT w Poznaniu. 956. 38.